

Szerkesztéségi Iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-és szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1899.

XXVIII. évfolyam. 252. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 12 Ft.
Félévre ——— 6 „
Negyedévre ——— 3 „
Egy hóra ——— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáiban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap esti 6 óráig.

Péntek, november 3.

A trónörökös Torontálban.

Nagybecskerek, november 3.

(Dr. K.) Az örömhír, mely a napi események hullámzó víztükrét majd szivárványos felszinnel borítja, majd ismét bugyborék alakjában tünt fel, hogy a csalódás zátonyán megtörve, eloszolják, az az örömhír, melyet a szenzáció viszketege, úgy látszik tőlünk Torontáliaktól megirigyelt, hogy t. i. Ferenc Ferdinánd főherceg a mi vidékünket másodizben is magas látogatásával szerencsétlenül fogja, mégis csak megvalósult. A várva-várt királyi fenség látványa osztályrészül jutott a mai napon Nagybecskerek városa lakosságának.

Ferenc Ferdinánd főherceg körünkbe érkezett, üdvözölve ezer hűséges szív örmérszeteivel, kísérve ezer honfikebel őszinte jó kívánságaival.

Igaz örömmel fogadja e történelmi nevezetességű vármegye egyáltalán s annak székvárosa különösen azt a királyi sarját, kinek áldásokkal elborított fején majdan Szt. István koronája megújult fényben ragyogni fog, mert hiszen elég soká töltötték el hazafiasan dobogó szívét a kedvezőtlen egészségi viszonyok miatti aggályok, melyek a nemzet egykori reményét és büszkeségét távol vidékekre, messze a hazától, derűsebb égöv és szelidebb égélj alatt kényszerítették időzni, hogyne adna eme királyhűségéről eléggé ismeretes lakosság örömeinek megkapó kifejezést, midőn ő cs. és kir. Fenségét férfikora

viruló erőteljében, visszanyert egészsége háborítlan birtokában ama jogosult reménnyel üdvözölheti, hogy ezentul a délibábos magyar alföld aranykalászos illatával telített hazai levegő is ugyanazt a szolgálatot teszi, mint a napsugaras dél pálmaligeteki és fűszeres ezer jó füvei, hogy a korona várományosa állandóan és megszakítatlanul otthonát fogja lelteni e haza földjén, melynek gyógyhatása és erőtedző párázatával egybevegyül milliók szívéből fakadó ama kívánság: „Tartsd meg Isten a trónörökös drága egészségét!” hogy minden kívülről jövő káros befolyásoktól, valamint az idők viszontagságaitól menten élhessen nehéz feladatának és kötelemének, melyeket Urunk, királyunk bizalma és a birodalom népeinek reménye reá rónak.

Ilyen kívánságokkal várja, ilyen érzelmekkel fogadja Torontálvármegye székhelye ő cs. és kir. Fenségét, Ferenc Ferdinánd főherceget. A végvidék eme lakossága ezuttal nem tüntetett lojalitásával és ragaszkodásával, mert a rokonszeny és szeretet ilyenmü zajos jelét elmaradhatóknak tartja büszkeségére szolgáló azon fényvel szemben, hogy arányilag rövid időközben részesül ama ritka szerencsében, hogy hódolva tisztelt Főhercegünket színről-színre láthatja.

Isten hozta!

Isten hozza ismét körünkbe a népszerű főherceget!

*

A trónörökös utjáról következő tudósításunk számol be:

Zombolyán.

Ferenc Ferdinánd főherceg, ki kíséretével, báró Rumerskirch kapitány szolgálattevő kamarással és két huszárával tegnap délután 4 órakor indult el Bécsből, a rendes személyvonattal érkezett Zombolyára pont 7 órakor. Miután ő Fensége megkávézott, Hornicsek Henrik, a T. H. E. V. főellenőre bemutatta magát, mire a főherceg nagy érdeklődéssel szemlélte meg az ott folyó építkezéseket és élénken tudakozódott az iránt, hogy milyen tégglából építik az épületeket. Majd elindult a külön udvari vonat, melyet Hajda Géza felügyelő, Schönast Ödön főmérnök és Hornicsek Henrik főellenőr vezettek.

A pályaudvaron.

Az idő teljesen megváltozott. Tegnap és tegnapelőtt unalmas szürke volt az ég, a tél előpostájaként füttyült a szél, amilyen lenni szokott, amikor a halottak napját ünneplik. Ma azonban hirtelen megváltozott! Gyönyörű őszi napra virradtunk s aranykékben özönlött el a napsugár a t. h. é. v. pályaudvarán, melyen több száz főnyi közönség jelent meg, hogy hangos és szíves éljenzéssel üdvözölje Magyarország jövő királyát. Ott voltak: Rónay Jenő főispán, dr. Dellimanics alispán, dr. Grandjeán József polgármester, Reitter Oszkár rendőrkapitány, Daniel Ferenc közp. főszolgabíró, dr. Perisics városi főjegyző, dr. Straity g. k. esperes, dr. Klein főrabbi, Hegedüs János anyakönyvi felügyelő, Matiegka cs. kir. őrnagy, mint állomásparancsnok, Tomásovics honvédőrnagy, Czibere István csendőrfőhadnagy.

A vonat pontban 10 óra 15 perckor robbant be a pályaudvarra. Mikor a főherceg, ki pompás színben van, elhagyta a szalonkocsiját, a közönség szünni nem akaró éljenzésbe tört ki mely váratlan figyelem — hisz ő Fensége inkog-

A „TORONTÁL” tárcája.

Látogatás.

Már vagy öt perce hallik a vonat egyhangú tompa dübörgése, míg végre egy fülsiketítő éles fütty jelzi annak megérkezését.

A kocsis ugyancsak végig nézi azt a szöke félénk kis leányt, aki feléje tart s dacára a hűvös, borongós őszi időnek, habszerű rózsaszín gáse ruhát s fehér szaimakalapot visel. Reszketve kiáltja oda a kocsisnak az utca nevét, a ház és ajtó számát s ugrik be a kocsiába . . .

*

Csinosan, izléssel berendezett kis garcon szobában ül egy ifju. Tanul. Epen úgy ül most a könyvei előtt, mint máskor, épen úgy lebeg szemei előtt a jövő, amely a folytonos tanulásra serkenti, épen úgy van kis szobájában minden, mint máskor . . . és mégsem megy sehogy sem a tanulás. Valami kínos sejtélem szállta meg szívét, agyát . . .

Es egyszerre hallja, hogy valaki az ajtókilincsre teszi kezét és ismét visszahuzza. — Eltévesztette az ajtót — gondola az ifju s csak ül tovább, maga elé bámulva . . . Ismét határozatlan, lassu léptek zaja . . . ismét nyikorog egyet a zár s kinyílik az ajtó.

Izgatóttan, reszketve lép be a rózsaszín ruhás kis szöke leány, lesütött szemmel, mint valami nagy bűnös s csak lassan, lassan meri fölvetni buzavirág kék szeméit . . . Hanem mikor aztán fölvetette s tekintete találkozott az ifju csodálatos s majdnem haragos tekintetével, nem tudott tovább uralkodni magán, odaborult az ifju lábai elé, szeméi — melyek könnyel teltek meg — könyörögtek, kértek, majd vibráló hangon kezdett beszélni.

— Ne haragudj édes, hogy megzavartalak, de úgy vágytam utánad, hogy talán meghaltam

volna, ha most ide nem jövök. — Vágytam szemembe nézni, hangodat hallani, vágytalak látni kis otthonodban, könyveid között.

Szeméit körüljártatá a szoba butorain. — Milyen szép itt minden, Istenem és mily mérhelelen boldogság tanyája lehetne e kis szoba! Szeretnék megcsókolni minden butordarabot, minden könyvet, amit a te drága kezéd érintett . . . Hiszen olyan nagyon szeretlek! És te mégis olyan haragosan nézel reám . . . hát tehetek én arról, hogy nem bírlak feledni! Eltitthatom-e önnönmagamnak, hogy reád gondoljak? Ugy-e hogy nem? Miért haragszol hát reám?

Fejét az ifju vállára hajtotta s alig hallhatóan sutogta: Te édes, te drága . . . Csókolj meg.

Es a férfi megszánta a sápadt, könyves szemű leánykát, lehajolt hozzá s megcsókolta annak hófehér homlokát . . .

A leány szeméi lecsukódtak . . . egy pillanatra elalélt, a mámor, a boldogság elvették minden erejét. Majd bágyadt mosolyra nyíltak ajkai s elfojtott hangon kérdé:

Miért csókolnál most meg? Mert kértelek, vagy mert szeretsz?

— Mert kértél reá — hangzott a száraz, gyöngédtelen felelet.

A leány arca elborult. Szeméi véghetetlen fájdalommal látszottak vádolni az ifjut szivtelenségeért.

Aztán újra csak elkezdett beszélni.

— Ha nekem valaki ezelőtt ilyet mondott volna, a büszkeségem nem engedte volna hogy valaha is szóljak hozzá. De nélküléd nem bírok élni, tehetsz velem amit akarsz . . . csak melletted lehessek . . . Lásd, még reám sem néztél . . . észre sem veszed milyen ruha van rajtam . . . Tekints csak ki az ablakon látod, hogy sikongat a hideg őszi szél, mint verdesik az esőcseppek az üvegtáblákat és mint nyeli el az emeletes palotákat a köd. Az emberek dideregve

húzódnak kabátjuk prémjei közé és csak az jár künn, aki kénytelen vele . . . Es én vékony nyári ruhában jöttem hozzád . . . de nem fáztam az uton, fölhevített az izgalom, a remény, hogy újra látni foglak . . . Nézz hát reám! Ismered ezt a ruhát? Dehogyan ismered. Hiszen neked sokkal fontosabb gondjaid vannak, sem hogy ilyen semmisségekkel terhelnéd agyadat.

Emlékszel-e egy gyönyörű holdvilágos nyári estére? Oh, én még most is hallom a fák lombjainak susogását, a folyó folytonos csobogását . . . látom a habokban visszatükröződni a hold képét. Egyedül ültem veled egy padon . . . mindketten a csillagok miryádjait bámultuk szólanul, mikor te reám néztél . . . rögtön megéreztem tekinteted, feléd fordultam s te megfogtad kezemet s azt mondtad lágy, édes hangon: Jaj! Ha most megcsókolhatnám magát . . . Igen azt mondtad, mert még akkor szerettél . . . Ugyanez a ruha, ugyanez a kalap volt akkor is rajtam . . . Azért vettem most is ezt magamra, hátha újra szeretni fogsz, mint akkor szerettél . . . mondd, hogy szeretsz . . . édes . . . és akkor én volnék a világ legboldogabb teremtese. Es te is nagyon boldog leszel, mert engem azzá tettél . . . Szólj hát . . .

Es ismét az ifju vállára hanyatlott a leány feje, épen mint az előbb . . . Arca kipirult beszéd közben s ajkai ismét elkezdtek sutogni.

— Csókolj meg édes . . .

Es az ifjunak nem volt bátorsága visszautasítani a leány kérését. Lehajolt hozzá s megcsókolta annak kipirult, forró arcát.

Ismét pár percnyi tehetetlenség következett a leány részéről, mignem ajkai gépiesen felnyíltak.

— Miért csókolnál meg? Mert kértelek, vagy szeretsz?

— Mert kértél — ismétlődött az előbbi válasz. De mialatt e pár szót mondta a férfi, elfordította fejét, nem akart találkozni a leány tekintetével.

nitó utazik — láthatólag igen jól esett a főhercegnek. Harnoncour Félix gróf, kinek mint ismeretes, négy napon át vendége lesz a főherceg, elsőnek lépett illusztris vendége elé, hogy néhány szóval üdvözölje. A főherceg több barátságos szót váltott régi kedves barátjával, majd odalépett Rónay Jenő főispán elé, ki katonás rövidséggel mutatkozott be, kérve ő Fensége parancsait.

A főherceg, ki tavalyi itt léte alkalmával is különös rokonszenvvel tüntette ki főispánunkat, megköszönte a figyelmet s örömeinek adott kifejezést, hogy ismét eljöhettek Torontálba. Hasonlóképen igen barátságosan fogadta dr. Dellimanics alispán tisztelgését, melyet Grandjean polgármester bemutatkozása követett, kitől ő Fensége ugyancsak kifogástalan magyarsággal, mint a többi uraktól azt kérdezte:

— Nos, sokat építettek tavaly óta?

Mire a polgármester így felelt:

— A mennyit a viszonyok megengedtek, fenséges uram.

Ezután a rendőrkapitány, a központi főszolgabíró mutatkozott be, kikkel szintén néhány barátságos szót váltott, majd odafordult dr. Straity gk. espereshez, kitől megkérdezte;

— Mióta van Nagybecskereken?

Ezután a katonaság főntemlített képviselői tisztelgését fogadta a főherceg.

A kimenetnél fehér ruhás zárdáslányok álltak sorfalat, kik közül Reitter Edith, egy bájos babaarcú leánya (Reitter rendőrkapitány leánya) diszes, szalagos virágbokrétát nyújtott át a nagyurnak.

A főherceget szemelláthatólag megörvendeztette az ajándék s néhány barátságos szót intézett a kis Reitter Nokihoz.

A bevonulás.

Ezután megtörtént a bevonulás. Legelő lovassrendőrök vágattak, utánuk jött dr. Grandjean és Reitter Oszkár kocsija, ezt Daniel főbíró fogata követte. A főherceg balján gróf Harnoncour foglalt helyet, a következő kocsikban pedig Rummerskirch szörnység, Rónay főispán, dr. Dellimanics alispán s a többi urak ültek.

A diszes kocsisor az aradáci-utcán vonult legelőbb át, a hol nagyszámu közönség állt sorfalat, hangos éljenzéssel fogadva a főherceget. Az ablakokat szőnyegekkal díszítették fel, lobogók lengtek alá a házakról s a napsugár, a mely olyan melengetően szórta alá fényét, bearanyozott mindent szelid, éltető sárga színével.

A kipirult arc pedig egyszerre megint fehér lett.

Hát nem szeretsz! Nem is fogsz szeretni soha többé engem. Te nem akarsz engem szeretni. Jól van! De én meg nem engedem, hogy mást szeress. Erted?

Es dühös, vad tekintettel nézett a férfira. — Jaj annak, akit te szeretni fogsz! Meg fogom ölni. Igen! Nem bánom akár mi történik majd azután velem. Nem fogok megszökni a büntetés elől. Vessenek börtönbe, ahol a természetnek egy atomját sem láthatom, legfőképpen a nedves falon képződött penészvirágokban gyönyörködhetem. Végezsem be életemet ott, hol nappal és éjjel egyaránt irtózatosságot sötétség uralodik s ahol csak a kigyók s patkányok szemei világítanak. De ígérd meg, hogy néha néha eljössz hozzám és megbocsátod nekem, hogy megöltem azt, akit szerettem. . . Ugy-e megígéred? Oh és akkor gyönyörűséges tündérpalota lesz majd nekem a börtön s nem fogom érezni az emberek hiányát. . .

— Istenem, szemeidben könyeket látok. . . megszomorítottalak ezekkel az ostoba beszédekkel. . . Ne haragudj érte. . . mosolyogj — no, mosolyogj édes. . .

Illatos selymekendőkcskéjével letörülte a férfi könyeit, hízelve karolta át nyakát és fejét ismét vállára hajtá:

— Ugy-e nem haragszol? No mosolyogj hát. Látod mennyivel szebb vagy, ha nevelsz. Ugy. . . ugy. . . most pedig. . . most pedig csókolj meg újra. . .

A férfi lehajolt, szenvedélyes csókot nyomott a leány ajkaira. . . Es szinte várta már e kérdést.

— Miért csókolnál meg? Mert kértelek, vagy mert szeretsz?

— Mert szeretlek. . . nagyon szeretlek. . . édes. . . Es aztán minden kérdés nélkül hajolt ismét a leányhoz s csókolta forrón, hosszasan. . .

Dacára annak, hogy hetipiac s így óriási forgalom is volt, semmiféle forgalmi akadály nem jött közbe. A kocsik zavartalanul haladhattak át a Gizella-parton, a hol a polgári és felső kereskedelmi iskola tanulói fogadták harsány éljenzéssel a főherceget, majd a Hunyadi-utcán, a mely remek szép ethnografiai látványt nyújtott tarka képével, adó-vevő népségével és diszkrét zsbongásával. Impozánsan feldíszítették a Hunyadi utcát egyébként is. Egyes házak (pld. Grünbaum, Filkovic, Mihálovics) valóságos szőnyegkiállítást rendeztek, de a legutolsón is ott lobogott a nemzetiszínű zászló.

Écskára.

A főherceg nem állt meg Nagybecskereken, hanem azonnal kihajtott Écskára. Az écskai kapunál már csak Grandjean, Reitter és Daniel urak maradtak meg a kíséretben, a becskerekiek elmaradtak.

Az ut igen kellemes volt, noha a por kissé felgyülemlt az eső hiánya miatt.

Errefelé sem történt semmi incidens. Kavi csoló munkások dolgoztak az utak mentén s szerényen félrevonultak a kocsik közeledtére. Ecska olyan a mai napon is, mint egyébkor. Csoportosulás nincs semerre, a népség munkában van ma is, alig mutatkozik az utcákon valaki. Csupán a kinek dolga van, az siet tova az utján minden kíváncsiság nélkül.

Valamivel 11 óra után érkezett meg a főherceg a Harnoncour kastélyba, a hol átöltözött, majd rövid reggelit evett és déli 12 órakor megnyitotta a rókadászatot az écskai határban.

Holnap a botosi rétbén folytatódik a vadászat, a hol tavaly olyan szép vadászszákmányra tett szert a főherceg, aki jóval felül áll a műkedvelő vadászok színvonalán.

— **Képviselői beszámoló.** Blaskovics Ferenc országgyűlési képviselő kedden délután Vingán tartotta beszámoló beszédét választói előtt. A szabadelvű párti képviselő beszámolójában részletesen fejtegette az okokat, melyek a jelenlegi pártot fölösztelésre indították, mire a jelenlegi helyzet ecsetelésére tért át. A nagyszámu választó közönség élénk érdeklődéssel követte a fejtegetéseket és általános elismeréssel adózott a közkedvelt képviselőnek. A választók este fátylas menetel rendeztek képviselőjük tiszteletére, melyet fényes társasvacsora követett.

HIREK.

Tájékoztató.

November 12. Állatdíjazás Nagybecskereken.

November 20. Közig. bizottság.

A gőzfürdő mindennap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 5¹/₂ óráig; ugyanazon napokon 6-tól 8-ig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7¹/₂ óráig nyitva marad.

— **Darányi karácsonyfája.** Darányi miniszternek az a gondolata, hogy a hosszabb ideig egy helyben alkalmazott hűséges gazdasági cselédeknek s az igen kiváló gazdasági munkásoknak dicséret oklevelet ad s mellé még száz korona jutalmat, többet használt a munkáskérdésben, mint száz vezércikk, száz kongresszus. A jó béresek, napszámok megértették, hogy az a dicséret irás, meg az a száz korona a becsületes, hűséges munkálkodás és kifogástalan magaviselet, de egyben az egész munkásosztálynak is kitüntetés. Tudják, hogy azt a miniszter méltatlannak nem adja, épen ezért nagy a becsülete annak, aki irást kap a minisztertől. Az irás, az a fő! A száz korona is valami, de az utóvégre is elfogy, ellenben a dicséret irás, aranyos rámba foglalva, ott diszlik mindig a szoba falán, ragyogó bizonyosságul annak, hogy: itt olyan ember lakik, akit még a miniszter is megdicsért. A közigazgatási hatóságok s a gazdasági egyesületek már felterjesztették az egész országból a jutalomra ajánlottak névjegyzékét s Darányi karácsonyra fogja az elismerő okleveleket s jutalmakat kiosztatni. Várják is odakinn a karácsonyt, mert hiszen nemcsak az egyeseknek csinál örömet a kitüntetés, hanem egész faluknak s majoroknak. Amelyik faluban, majorban egy munkás, vagy cseléd „irást” kap, az egész falu, az egész major eldicsekszik a kitüntetéssel s még az utolsó ostorosgyerek is

hetykébben jár, jól tudván, hogy ezt a kitüntetést egyes embernek adják ugyan, de azért az egész munkásosztály megbecsülésének jele az!

— **Előmunkálati engedély meghosszabbítása.** A kereskedelemügyi miniszter a pancsova—petrovoszellói helyi érdekű vasut részvénytársaságnak, a pancsova—petrovoszellói helyi érdekű vasut Pancsova-Temespart állomásától Dolovágig, továbbá egyfelől Almás (Jabuka), Glagon, Szeferkin, Opoval, Baranda, Szakula és Perlasz községek érintésével Titelig, másfelől Nagy Becskerekig vezető gőzmozdonyu helyi érdekű vasutvonalra, hivatali elődje részéről az 1896. évi okt. hó 9 én kelt rendelettel kiadott és legutóbb a múlt évi szeptember hó 27-én meghosszabbított előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számított további egy év tartamára újból meghosszabbította.

— **A verseczi kir. törvényszék.** A Verseczen felállítandó kir. törvényszék ügyében Versecz város küldöttsége, Seemayer János kir. tanácsos, polgármester vezetése alatt, a jövő héten megy föl Budapestre, hogy a memorandumot átnyújtsa az igazságügyminiszternek.

— **A koronaérték életbeléptetése.** A Budapesti Közlöny a következő rendeletet közli:

Az 1892. évi XVIII. t. cikk alapján az érme- és pénzrendszerre vonatkozólag kötött szerződést kiegészítő pótszerződés az 1899. évi XXXIII. t. cikk értelmében a magyar korona országainak kormánya és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormánya között a mai napon megkötött, a koronaérték megállapításáról szóló 1892. évi XVII. törvénycikk kiegészítéséről intézkedő 1899. évi XXXII. t. cikk 6. §-ában foglalt felhatalmazás alapján e törvénycikk hatályba léptének ideje ugyancsak a mai nappal állapított meg.

Budapesten, 1899. évi nov. hó 1-én.

Sz é l l K á l m á n, s. k.

L u k á c s L á s z l ó, s. k.

A tegnapi nappal tehát életbelép a koronaérték megállapítására vonatkozó törvény, am- azt jelenti, hogy 1900. január elsejével a koronai érték Magyarországon kötelezővé válik. Ezuttal főleg hangszólunk, hiszen már sokszor rámutattunk arra, hogy a koronaérték behozatala gazdasági életünkben mily nagy horderővel bír. Január elsején megnyílik az aranyvaluta korszaka, a mely külkereskedelmünket új alapra lesz hivatva fektetni.

— **Lauka Gusztáv jubileuma.** A „M—g” írja Gusztáv bácsi közelebbi jubileuma alkalmából: Lauka Gusztáv 60 éves írói jubileuma fölkel- tette az egész ország érdeklődését. Lauka az ötvenes, hatvanas és hetvenes évek legvidámabb írója volt; harminc éven át ő látta el a lapokat humoros tárca-cikkekkal, tréfás elbeszélésekkel s ezek közt van vagy száz, mely határozottan nagy értékű. Két kötetre valót kiválogatni ezek közül, bizonyára nehéz feladat volt, mert a ki- adók zavarba jöhettek, hogy mit hagyjanak el, de az aztán, ami ennél a rostálásnál a két kötetben benne maradt: örökbecsű terméke a magyar humornak, bárha írójuk nem is lett Kisfaludy-társasági tag, ami mindenestre nagy mulasztása ennek a társaságnak. Szép alkalom kínálkoznék most a 60 éves jubileum alkalmából e mulasztás jóvátételére; mikor az egész ország ünnepel egy veterán magyar író, a Petőfi tizes társaságának egy késő korunkra ránt maradt tagját: ennek az írónak a meg- tisztelésében az irodalmi társaságoknak is részt kell venniök. Kit az irodalmi arisztokratizmus legválogatósabb képviselőjét Petőfi Sándor méltónak talált az ő társaságába, az igen nagy díszére válnék ugy a Petőfi-, mint a Kisfaludy- társaságnak, — oly természetes és magától ér- tetődő dolog ez, hogy — reméljük — elég volt csak így röviden rámutatni. A veterán író ki- tüntetése közt első lesz a királyé, mely ha nem is érkezik meg esetleg a jubileum napjaira, el- maradni nem fog, mert, mint értesülünk, a kor- mány Laukát legfelsőbb kitüntetésre föltérjesz- tette az udvarhoz. — A midőn nagy örömmel vesszük tudomásul a „M—g” e jól megérdemelt dicséretét, meg kell említenünk azt is, hogy a jubileum napja eddig meghatározva nincsen, még pedig azért, mert a jubileum rendező bizottság elnöke, Botka Béla m. főjegyző jelenleg Dél- Tiroiban időzik, a honnan csak november közepe táján tér vissza Torontálvármegyébe.

— **Tűz.** Ma délnélben a Szent Miklós-utcában tűz ütött ki Nedics Cveta portárján, miközben odaégett 8 öl szalma, 6 kocsis széna és 2 kocsis muhar. A tűz keletkezésének oka ismeretlen. A csendőrség folytatja a nyomozást.

— **Szenzációs öngyilkosság.** Temesvárról írják: Kratochwill Károly hadmérnökkari százados ma déli 12 órakor jobb halántékán meglötte magát és szörnyen halt.

Az esetről a következő részleteket közlik velünk: Kratochwill Károly százados régóta betegeskedett és hosszabb idő óta szabadságon volt. Mivel ideg-baja nem fordult jobbra, buskomor-ságba esett, mert attól tartott, hogy meg kell vállalnia a katonai szolgálattól, melyen egész lelkével csüggött. Legutóbb dr. Szana Sándor orvos által gyógykezelte magát, aki a hidegvizgyógyimódot alkalmazta nála. Ma délnélben felkereste őt kezelő orvosa és kérte tőle:

— Hogy érzi magát?

— Kitűnően! felelte a százados.

Dr. Szana erre megtette a rendeléseit és nyugodtan eltávozott.

Tíz perccel később Kratochwill százados főbelötte magát. Asztalán egy cédulát találtak, melyen ez volt felírva:

Hirtelen üldözési mániá fogott el. Oh, jaj nekem.

Az öngyilkosság elkövetésekor neje nem volt a szobában. Képzeltető a szegény asszony kétségbeesése, midőn a lövést meghallotta. Rögtön befutott a szobába, de férje már holtan feküdt a padlón. Jobbjában még szorongatta a füstölő tisztí revolvert, melylyel az öngyilkosságot elkövette. Az elöszett szomszédok alig tudták megakadályozni, hogy a fájdalomtól egészen lesújtott asszonyt megmentésük valamely végzetes lépés megtételéig.

A végzetes golyó jobb halántékán hatolt be és szétrobbantotta az egész fejét. Agyveleje egészen kifröcsesent és cafatokban feküdt szanaszét a szoba padlóján.

A kiváló főtiszt tragikus végét mélyen fájlatják katonai körökben, mert Kratochwill százados egyike volt a katonai építészeti igazgatóság legkitűnőbb és legszorgalmasabb közvegeinek. Epen tulságos szorgalma szolgáltatott okot tragikus végére. Tulfeszítvén erejét, idegbeteg lett és hosszabb szabadságra kellett mennie, ami elkedvetlenítette és buskomorrrá tette.

Irodalom.

Egy poéta halála.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 2.

Halottak napján, a mikor annyi vendége volt a temetőnek, állandó lakót is kapott egy frissen ásott sírgödör. A szegény új lakót abból a szomorú házból hozták erre a szomorú helyre, a hol azok várják a megváltó véget, a kiknek két halált szánt tragikus végzetük. Elméjére, nyugtalan agyára már ráborult az enyészet árnya, még mielőtt testére ráborult volna a koporsó födele. A szegény Szomoró Trauts Károly kétszer halt meg. A teste még élt, de szelleme halott volt már a tél óta és azóta vergődő lakója volt annak a félelmetes és szomorú épületnek, a honnan a szabadulás leggyakoribb útja az, a mely a temetőbe vezet. Eléte tragédiájának lefolyását láthattuk, míg a lipótmezei szürke ház kapuja be nem zárult mögötte, mert e boldogtalan ember azoknak az ambícióknak lett tragikus áldozata, a mely ambíciók közösek édes mindnyájunkkal, a kiknek a penna a fegyverük. Ez az ambíció megcsédelte Szomoró Trauts Károlyt. Hogy neki élhessen, ott hagyta katonapályáját — főhadnagy volt a honvédségnél — és lázas lélekkel állt be a poétadicsőség harcosainak vonalába. A kardot bírta, a tollat nem. A daliás honvédtiszt itt gyöngy volt katonának is. A küzdelme itt vergődéssé lett és a dicsőség ragyogása helyett elméjére az elborulás homályát hozta. Szomoró Trauts Károly a télen megőrült és tegnapelőtt meghalt a tébolydában. a hová januárban be szállították. Mindössze harmincnégy esztendő volt még.

Tizenkét évvel ezelőtt Vadnay Károly „Fővárosi Lapok“-jában mind sürűbben jelent meg egy fiatal poéta mélységesen cinikus, bánatosan vérző szívet sejtető verseivel. Szomoró Károly, hogy költeményei figyelmet keltettek, sietett azokat kötetbe foglalni, Lidérczűzek címmel. A kritikát megkapta hangjának fiatalos érdeksége. Az ép oly fiatal kritikát, mint a minő fiatal volt maga a poéta. A jóakaró előismerést készpénznek vette s ambíciója ettől tápot nyerve, hűséget es küdött a poézisnek. S bár sorsa hol a katonaszkodáshoz, hol a vállalkozásokhoz, hol a színészkedéshez kergette, ő magát istentől megáldott poétának érezte, annak ellenére, hogy egész élete nem volt egyéb, mint folytonos küzdelem a nyelvvel, a magyarsággal, mert anyanyelve tulajdonképpen a német volt. De ő magyar poéta akart lenni. Ha ambíciójához erős akarat társul vala, ha nekifekszik komoly nyelv-studiumoknak, ha beletemetkezik a magyar nyelv titkainak tanulmányozásába, leküzdhetné volna eme nehézségeket, de újabb versei és fordításai, különösen az elbeszélők, melyeket Verses regények cím alatt adott ki, mind csak azt igazolják, hogy szegény barátunkban nagy volt a jóakaró kevesebb a tehetség, még kevesebb az önmagát fékező, irányító akaratere.

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekről

Érvényes 1899. november hó 1-től.

Érkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 8 óra 49 p.; éjjel 9 óra 46 p.

Pancsováról: este 6 óra 09 p.

(Antalfalva, Számos, Szácsányon át) d. e. 11 óra 45 p.

Antalfalváról: reggel 7 óra 21 p.

Temesvárról: délelőtt 11 óra 45 p.; este 6 óra 37 p.;

éjjel 9 óra 46 p.

Verseczről: délelőtt 8 óra 49 p.; éjjel 9 óra 46 p.

Alibunárról: éjjel 9 óra 49 p.

Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) délelőtt 11 óra 20 p.; este 6 óra 45 p.

Csösztelekről: (keskenyvágányu vonal) reggel 6 óra 24 p. (csak minden kedden, pénteken és vasárnap).

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarra:

Budapest—Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; délután 4 óra 45 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Zombolyára: éjjel 3 órakor; délután 5 óra 30 p.

Pancsovára: reggel 8 óra 07 p. (Szácsány, Számos és Antalfalván át) éjjel 3 órakor.

Antalfalvára: este 6 óra 40 p.

Temesvárra: éjjel 3 órakor; délelőtt 9 óra 31 p.; délután 5 óra 30 p.

Verseczre: reggel 5 óra 59 p.; délután 5 óra 30 p.

Alibunárra: reggel 5 óra 59 p.

Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 10 óra 36 p.; este 6 óra 03 p.

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarról:

Nagy-Kikinda—Budapestre: reggel 5 óra 45 p.; délelőtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 05 p.

TÁVIRATOK.

Egy ezredes a „Hier“-ről.

Pozsony, nov. 3. Hrabovszky Frigyes honvéd ezredes a Pozsonyban megjelenő „Nyugatmagyarországi Híradó“-ban érdekes cikket ír a „Hier“-ről. Azt mondja, hogy semmiféle szabályzatban nincs megírva, hogy kizárólag németül vagy magyarul kell jelentkezni. Ez csak Krieghammer rendelete, melylyel rést nyitott a nemzetiségi kérdésnek a hadseregbe való behurcolására. Ha a csapatok oktatása a legénység nyelvén történik, sőt a tisztnek el kell sajátítani a legénység anyanyelvét, mért ne legyen ez így az ellenőrzési szemlén? Vagy vonja vissza Krieghammer a rendeletét, vagy beszünteti a szóbeli jelentkezést, az igazolványok hallgatag átnyújtását elrendelvé.

Színész és kritikus párbaja.

Budapest nov. 3. (A „Torontál“ ered. táv.) Gyöngyi Izso színész és Béli Izor József, a „P. H.“ kritikusa között ma kardpárbaj ment végbe. Béli egy lapos vágást kapott a karjára, Gyöngyi pedig kisebb karcolást a szemé alatt.

Gyilkos katona.

Budapest, november 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ujvidékről jelentik: Véres eset színhelye volt tegnap a futaki-utca egyik vendéglője. A Schmausz-féle vendéglőben katonák és polgárok ültek külön-külön asztalnál. A katonák, kik többen voltak egyre gunyolták a cibileket. Éjjel felé pláne oly botrányosan viselkedtek, hogy a vendéglős kénytelen volt egy 70 ik ezredbeli katonát kiutasítani. Ez eleinte vonakodott eltávozni, de a vendéglős fenyegette, hogy feljelenti a parancsnokságnál, amire a katona felkötötte oldalgyevert és távozott. A vendéglős pincére az ajtóig kísérte. A katona mikor az ajtóhoz ért kinyitotta és kirántva oldalgyevert visszafordult és a vendéglős mögött álló pincért mellbe szurta azt híván, hogy a vendéglős áll háta mögött. A pincért, ki összeesett, az első orvosi segély után a kórházba vitték. Sebesülése életveszélyes s aligha fog felgyógyulni.

Háboru Délafrikában.

Budapest, nov. 3. (A „Torontál“ ered. táv.) Londonból jelentik, hogy Ladysmithtel tegnap délután óta meg van szakítva az összeköttetés. A hadügyminiszter nem hiszi, hogy Colensot bevette és Ladysmithet körülzárta volna az ellenség.

Határidő üzlet.

Budapest, nov. 3. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata) Buzában a kínálat és vételkedv egyaránt lanya, az árak változatlanok. Kötöttet:

Buza 1900. áprilisra	8.26 — 8.27
Buza 1900. szept-re	8.18 — 8.19
Rozs áprilisra	6.68 — 6.69
Zab áprilisra	5.19 — 5.20
Tengeri 1900 májusra	5.05 — 5.06

VASUT-ÜGY.

11843. szám. 1899.

Torontáli h. é. vasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott üzletgazgatóság Pancsova állomásán levő vasuti vendéglőjét bérbeadni óhajtván, ennek bérbeadására ezennel pályázatot hirdet.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy 50 kros bélyeggel ellátott ajánlataikat legkésőbb folyó évi november hó 25-én déli 12 óráig alulírott üzletgazgatósághoz „Ajánlat 11843/99. számhoz“ megjelöléssel nyujtsák be.

Az ajánlatban világosan kiteendő, hogy pályázó a torontáli h. é. vasutaknál érvényben levő általános és idevonatkozó különleges feltételeket, melyek alulírott üzletgazgatóság forgalmi osztályánál a hivatalos órák tartama alatt megtudhatók, ismeri és elfogadja.

Itt megjegyeztetik még, hogy a fenntemelt vendéglő bérbeadásánál a szükséges vendéglői butorok és berendezések a torontáli h. é. vasutak részéről bocsájtatnak bérlőnek rendelkezésére.

A bérleti díj 400 koronában állapított meg. Bérlő köteles az elvállalt köteleességek betartásának biztosításául 400 koronát készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban letenni.

A torontáli h. é. vasutak üzletgazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson.

Nagy-Becskerek, 1899. évi október hó 13-án.

(12.6)

Az üzletgazgatóság.

Hirdetések.

Az uri-utcában, 267. sz. a. egy 3 szoba, konyha, éléskamra, faszin és pincéből álló

lakás

folyó évi november hó 15-től kiadandó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 998-1.1

